

ДИРЕКТИВА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА
2001/65/ЕО

от 27 септември 2001 година

допълваща и изменяща Директиви 78/660/ЕИО, 83/349/ЕИО и 86/635/ЕИО
относно правилата за оценка на годишните счетоводни и консолидираните
отчети на някои видове дружества, както и на банките и на някои други
финансови институции

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за създаване на Европейската общност, и по-специално член 44, параграф 2, буква ж) от него,

като взеха предвид предложението на Комисията ⁽¹⁾,

като взеха предвид становището на Икономическия и социален комитет ⁽²⁾,

в съответствие с процедурата, предвидена в член 251 от Договора ⁽³⁾

като имат предвид, че:

- (1) Член 32 на Четвъртата директива 78/660/ЕИО на Съвета от 25 юли 1978, относно годишните счетоводни отчети на някои видове дружества ⁽⁴⁾ предвижда позициите в годишните счетоводни отчети да се оценяват съгласно принципа за цена на придобиване или себестойност.
- (2) Член 33 на Директива 78/660/ЕИО дава право на държавите-членки да разрешават на или да изискват от дружествата да ревалоризират стойността на някои активи, да оценяват определени активи по новата цена на възстановителна стойност или да прилагат към позициите в годишните счетоводни отчети други методи на оценка, които да отчитат влиянието на инфлацията.
- (3) Член 29 на Седмата директива 83/349/ЕИО на Съвета от 13 юни 1983, относно консолидираните отчети ⁽⁵⁾ предвижда активите и пасивите, които ще се включват в консолидираните отчети да се оценяват съгласно членове от 31 до 42 и съгласно член 60 на Директива 78/660/ЕИО.

⁽¹⁾ ОВ С 311, 31.10.2000 г., стр.1

⁽²⁾ ОВ С 268, 19.9.2000 г., стр.1

⁽³⁾ Становище на Европейския парламент от 15 май 2001 (все още непубликувано в "Официален вестник") и решение на Съвета от 30 май 2001 г.

⁽⁴⁾ ОВ L 222, 14.8.1978 г., стр.11 Директива, последно изменена от Директива 1999/60/ЕО (ОВ L 162, 26.6.1999 г., стр.65)

⁽⁵⁾ ОВ L 193, 18.7.1983 г., стр.1 Директива, последно изменена от Акта за присъединяване от 1994 г.

- (4) Член 1 на Директива 86/635/ЕИО на Съвета от 8 декември 1986, относно годишните счетоводни и консолидираните отчети на банките и на другите финансови институции⁽⁶⁾ предвижда активите и пасивите да се оценяват съгласно членове от 31 до 42 на Директива 78/660/ЕИО, освен в случаите, когато Директива 86/635/ЕИО постановява друго.
- (5) Годишните счетоводни и консолидираните отчети на застрахователните дружества се изготвят съгласно Директива 91/674/ЕИО на Съвета от 19 декември 1991, относно годишните счетоводни отчети и консолидираните отчети на застрахователните дружества⁽⁷⁾. Измененията и допълненията към Директива 78/6560/ЕИО и Директива 83/349/ЕИО не се отнасят до разпоредбите на Директива 91/674/ЕИО, но Комисията може да внесе предложения за допълнение и изменение на тази директива, след като проведе консултации с компетентната експертно-консултативна комисия.
- (6) Динамичният характер на международните финансови пазари има за резултат широко разпространената съвременна употреба не само на традиционните и обичайни финансови инструменти като акции и облигации, но и на различни форми деривативни финансови инструменти като фючърси, форуърдни договори, опции и суопи.
- (7) Основните световни организации по стандартизация на счетоводството се отдалечават все повече и повече от модела на историческата себестойност, на базата на които се оценяват понастоящем тези финансови инструменти и се стремят все повече към модела на осчетоводяване по реалната стойност.
- (8) Съобщение на Комисията със заглавие: “Хармонизиране на счетоводството: нова стратегия по отношение на международната хармонизация” призовава Европейският съюз да работи за поддържане на съответствие между директивите на Общността в сферата на счетоводството и развитието в областта на международните счетоводни стандарти и по-специално в Комисията по международни счетоводни стандарти (IASB).
- (9) За да се поддържа такова съответствие между международно признатите счетоводни стандарти и Директиви 78/660/ЕИО, 83/349/ЕИО и 86/635/ЕИО е необходимо тези директиви да се допълнят и изменят така, че да се разреши оценяването на определени финансови активи и пасиви по реалната им стойност. Това ще позволи на европейските дружества да водят счетоводната си отчетност в съответствие с актуалните промени в тази област в международен план.
- (10) Такова допълнение и изменение на Директиви 78/660/ЕИО, 83/349/ЕИО и 86/635/ЕИО е в съответствие със съобщението на Комисията до Европейския Парламент и Съвета от 13 юни 2000, относно стратегията за финансова информация на ЕС, което разпорежда да се използват признатите международни счетоводни стандарти при изготвянето на консолидираните финансови отчети от котираните на борсата дружества. Целта на настоящото допълнение и изменение е да се разреши

⁽⁶⁾ ОВ L 372, 31.12.1986 г., стр. 1.

⁽⁷⁾ ОВ L 374, 31.12.1991 г., стр. 7.

приложението на международния счетоводен стандарт, третиращ отразяването и оценяването на финансовите инструменти.

- (11) Нуждата от съпоставимост на финансовата информация в Общността поражда необходимостта да се разреши на държавите-членки да въведат система на осчетоводяване по реална стойност за определени финансови инструменти. Държавите-членки трябва да разрешат възприемането на тази система от всички дружества или от всички категории дружества, които са обект на Директиви 78/660/ЕИО, 83/349/ЕИО и 86/635/ЕИО, по отношение както на годишните счетоводни, така и на консолидираните отчети или само по отношение на консолидираните отчети. Освен това, на държавите-членки трябва да се разреши да изискват възприемането на тази система по отношение на всички дружества или на всички категории дружества както за годишните счетоводни, така и за консолидираните отчети или само за консолидираните отчети.
- (12) Осчетоводяването по реална стойност трябва да е разрешено само за онези счетоводни позиции, за които има добре изразен международен консенсус, че осчетоводяването по реална стойност е подходящо. В момента има консенсус, че осчетоводяването по реална стойност не трябва да се прилага към всички финансови активи и пасиви: например, то не трябва да се прилага към повечето активи и пасиви, свързани с банковата книга.
- (13) Приложенията към отчета трябва да включват определена информация, относно онези финансови инструменти в баланса, които са оценени по реална стойност. В годишния счетоводен отчет трябва да са посочени задачите и стратегиите на управлението на риска на дружеството във връзка с използването от него финансови инструменти.
- (14) Деривативните финансови инструменти могат да имат съществено влияние върху финансовото състояние на компаниите. Разкриването на информация за деривативните финансови инструменти и тяхната реална стойност се счита за уместно, дори ако дружеството не използва осчетоводяване по реална стойност. За да се ограничи административната тежест за малките дружества, на държавите-членки трябва да се разреши да освобождават малките дружества от това задължение за публичност.
- (15) Осчетоводяването на финансовите инструменти е една бързо развиваща се и променяща се област на финансовата информация, която изисква периодично преразглеждане от страна на Комисията на базата на практическия опит на държавите-членки в осчетоводяването по реална стойност,

ПРИЕХА НАСТОЯЩАТА ДИРЕКТИВА:

Член 1

Директива 78/660/ЕИО се променя както следва:

1. Включва се следният раздел:

Оценяване по реална стойност

Член 42а

1. В отмяна на член 32 и съгласно условията определени в параграфи от 2 до 4 на настоящия член, държавите-членки разрешават или изискват, по отношение на всички дружества или на всички категории дружества оценяване по реална стойност на финансовите инструменти, включително и на деривативите.

Горепосоченото разрешение или изискване може да бъде ограничено само до консолидираните отчети както е дефинирано в Директива 83/349/ЕИО.

2. По смисъла на настоящата директива, договорите за основни продукти, които дават право на коя да е от страните по договора да изпълни задълженията си по договора като плати в брой или чрез друг финансов инструмент, ще се считат за деривативни финансови инструменти, освен в случаите когато:
 - а) са били сключени за и продължават да отговарят на изискванията на дружеството за очаквана покупка, продажба или употреба като основни.
 - б) са били сключени за такава цел от самото начало и
 - в) се очаква позицията по тях да бъде закрита/приключена посредством реална доставка на основния продукт.
3. Параграф 1 важи само за пасиви, които:
 - а) се държат като част от търговско портфолио или
 - б) са деривативни финансови инструменти
4. Оценяването съгласно параграф 1 не е приложимо за:
 - а) не-деривативни финансови инструменти, ддържани до техния падеж.
 - б) инициирани от дружествата заеми и вземания, които не се държат с цел търговия и
 - в) дялове на собственост в дъщерни компании, свързани предприятия и съвместни предприятия, инструменти на дялово участие в капитала, издадени от дружеството, договори, при които заплащането зависи от евентуалното настъпване на дадено събитие в бизнес комбинация, както и други финансови инструменти с такива особени характеристики, че съгласно общоприетото, трябва да се отчитат различно от другите финансови инструменти.
5. С отмяна на член 32, по отношение на активи или пасиви, които отговарят на изискванията за хеджирани количества, съгласно счетоводна система за отчитане на хеджирането по реални стойности или установени части от такива активи или пасиви, държавите-членки могат да разрешат оценяване на конкретното ниво изискващо се съгласно системата на хеджиране.

Член 42б

1. Споменатата в член 42а реална стойност ще се определя чрез позоваване на:
 - а) пазарната стойност за онези финансови инструменти, за които лесно може да се идентифицира надежден пазар. Когато за даден инструмент не може да се идентифицира пазарна стойност, но за компонентите му или за подобен може да се идентифицира такава, пазарната стойност може да се изведе от пазарната стойност на компонентите или от тази, на подобния инструмент

- б) стойност, получена посредством общоприетите модели и техники на оценяване за онези инструменти, за които не може лесно да се идентифицира надежден пазар. В такъв случай моделите и техниките на оценка осигуряват достатъчно точно приближение на пазарната стойност.
2. Онези финансови инструменти, които не могат да се оценят надеждно по никой от методите описани в параграф 1, ще се оценяват в съответствие с членове от 34 до 42.

Член 42в

1. Независимо от член 31, (параграф 1, буква в), когато даден финансов инструмент се оценява в съответствие с член 42б, всяка евентуална промяна в стойността се включва в отчета за приходите и разходите. Такава промяна, обаче, се включва пряко в акционерния капитал на дружеството, в резерва по реална стойност, когато:
- а) оценяваният инструмент е хеджиращ инструмент при система на хеджиращо счетоводство, което позволява част от промяната или цялата промяна в стойността да не се показва в отчета за приходите и разходите или
- б) промяната в стойността е свързана с курсова разлика, възникваща по повод на паричен актив, който формира част от нетната инвестиция на дружеството в друго дружество.
2. Държавите-членки могат да разрешат или да изискват промените в стойността на финансов актив, който е на разположение за продажба и който не е деривативен финансов инструмент, да се включват директно в акционерния капитал, в резерва по реална стойност.
3. Резервът по реална стойност се коригира, когато величините, регистрирани там, вече не са необходими за изпълнение на параграфи 1 и 2.

Член 42г

Тогава, когато е приложено оценяване на финансови инструменти по реална стойност, в приложение трябва да се включат:

- а) основните допускания, които са в основата на моделите и техниките на оценяване, в случаите когато реалната стойност е определени съгласно член 42б, (параграф 1, буква б);
- б) за всяка една категория финансови инструменти - реалната стойност, промените в стойността, включени директно отчета за приходи и разходи, както и промените, включени в резерва по реалната стойност
- в) за всеки един клас деривативни финансови инструменти – информация, относно обхвата и естеството на инструментите, включително важните условия и положения, които могат да повлияят на количеството, времето и сигурността на бъдещите парични потоци и
- г) таблица, показваща движението на резерва по реалната стойност в рамките на финансовата година;
- 2) В член 43, параграф 1:
- а) позоваването в точка 10 на “членове 31 и от 34 до 42” трябва да бъде заместено от позоваване на “членове 31 и от 34 до 42в” и
- б) да се прибави следната 14 точка:

“14) Там където не е приложено оценяване на финансовите инструменти по реална стойност съгласно Раздел 7а:

а) за всяка група деривативни финансови инструменти:

(i) реалната стойност на инструментите, ако такава стойност може да се определи чрез някой от методите описани в член 42б, параграф 1;

(ii) информацията относно обхвата и естеството на инструментите и б) за финансови активи с фиксиран доход третиран в член 42а, които се водят на стойност надхвърляща реалната им стойност и при които не е използвана опцията да се направи корекция на стойността съгласно член 35, (параграф 1, буква в) аа):

(i) счетоводната стойност и реалната стойност или на въпросните активи, по отделно или подходящо групирани;

(ii) причините, поради които не е намалена номиналната стойност, в частност естеството на съображенията, на базата на които се смята, че счетоводната стойност ще бъде възвърната.

3) Текстът в член 44 (параграф 1) се замества от следния текст:

“1. Държавите-членки могат да разрешат на дружествата, визирани в член 11, да оформят кратко приложение, без информацията изискваща се от член 43 (параграф 1, от 5 до 12 и 14 а). Приложението обаче, трябва да дава информацията посочена в член 43, (параграф 1, буква б), общо за всички съответни точки.”

4) В член 46, (параграф 2) се прибавя следната буква:

“е) по отношение на използването от дружеството на финансови инструменти и там където това е от значение за оценяване на активите и пасивите му, на финансовото му състояние и на баланса му:

- целите и политика на дружеството за управление на финансовия риск, включително политиката му на хеджиране на всеки един основен тип прогнозирана сделка, за която се използва отчитане на хеджирането и
- експозицията на компанията по отношение на ценови риск, кредитен риск, риск на ликвидността и риск на паричния поток”;

5) В член 59, (параграф 2, буква а и б) позоваването на “членове от 31 до 42” се заменя с позоваване на “Раздел 7 или 7а”;

6) Член 61 а се добавя:

“Член 61а

Не по-късно от 1 януари 2007 Комисията преразглежда разпоредбите, залегнали в членове 42а до 42г, в член 43, (параграф 1, точки 10 и 14), в член 44, параграф 1, в член 46, (параграф 2, буква е) и в член 59, (параграф 2, точки а) и б), в светлината на опита, натрупан при прилагането на разпоредбите по осчетоводяване по реална стойност и вземайки предвид развитието и промените в международен план в областта на счетоводството и, ако това е необходимо, ще внесе предложение в Европейския Парламент и Съвета, със становище за допълнение и изменение на горепосочените членове.”

Член 2

Директива 83/349/ЕИО се изменя както следва:

1. Текстът в член 29, параграф 1 се заменя със следния текст:

“1. Активите и пасивите, които ще се включат в консолидраните отчети се оценяват съгласно унифицирани методи и в съответствие с Раздели 7 и 7а и член 60 на Директива 78/660/ЕИО.”

2. В член 34:

а) позоваването в подточка 10. на “членове 31 и от 34 до 42” се заменя с позоваване на “членове 31 и от 34 до 42в” и

б) се прибавят следните подточки 14 и 15:

“14) когато е приложено оценяване на финансовите инструменти по реална стойност съгласно Раздел 7а на Директива 78/660/ЕИО:

а) основните допускания, които са в основата на моделите и техниките за оценяване, в случаите, когато реалната стойност се определя съгласно член 42б, параграф 1 на упоменатата директива;

б) по категории финансови инструменти - реалната стойност, промените в стойността включени директно в отчета за приходите и разходите, както и промените включени в резерва по реална стойност, съгласно член 42в на упоменатата директива.

в) по класове деривативни финансови инструменти - информацията относно обхвата и естеството на инструментите, в частност -и важни условия и положения, които могат да повлияят на размера, графика и степента на сигурност на бъдещите парични потоци и

г) таблица, показваща движението в резерва по реална стойност през финансовата година.

15) Когато не е било приложено оценяване на финансовите инструменти по реална стойност съгласно Раздел 7а на Директива 78/660/ЕИО:

а) за всяка група деривативни инструменти:

(i) реалната стойност на инструментите, ако такава стойност може да бъде определена по някой от методите описани в член 42б, параграф 1 на упоменатата директива;

(ii) информацията, относно обхвата и естеството на инструментите и

б) за финансови активи с фиксиран доход, визирани в член 42а на упоменатата директива, които се водят на стойност, надхвърляща реалната им стойност и при които не е използвана опцията да се направи корекция на стойността съгласно член 35, (параграф 1, буква в, аа) на упоменатата директива:

(i) счетоводната стойност и реалната стойност на активите по отделно или подходящо групирани;

(ii) причините, поради които не е намалена счетоводната стойност, включително естеството на съображенията, на базата на които се смята, че счетоводната стойност ще бъде възвърната.”

3. В член 36, параграф 2 се прибавя следната буква д):

“(д) по отношение на използването от дружеството на финансови инструменти и когато това е от значение за оценяване на активите, пасивите, финансовото състояние и баланса му:

- целите и политиката на дружеството за управление на финансовия риск, включително и процедурите му за хеджиране на всеки един основен тип пргнозирана сделка, за която се използва отчитане тип “хедж” и
- експозицията на ценови риск, кредитен риск, риск на ликвидността и риск на паричния поток”;

4. Добавя се член 50а :

“Член 50а

Не по-късно от 1 януари 2007 Комисията преразглежда разпоредбите, залегнали в членове 29, параграф 1, в член 34, параграфи 10, 14 и 15 и член 36, параграф 2, буква д), в светлината на опита натрупан при прилагането на разпоредбите по осчетоводяване по реална стойност и вземайки предвид развитието и промените в международен план в областта на счетоводството и, ако е необходимо, внася предложение в Европейския парламент и Съвета със становище за допълнение и изменение на горепосочените членове.”

Член 3

Текстът на член 1, параграф 1 от Директива 86/635/ЕИО се заменя със следния текст:

“1. Членове 2 и 3, член 4, параграфи 1, от 3 до 5, членове 6, 7, 13, 14, 15, параграфи 3 и 4, членове от 16 до 21, от 29 до 35, от 37 до 41, 42 първото изречение, от 42а до 42г, 45, параграф 1, член 46, параграфи 1 и 2, членове от 48 до 50, 50а, член 51, параграф 1, от 56 до 59, 61 и 61а от Директива 78/660/ЕИО важат за учрежденията, визирани от член 2 на настоящата директива, освен в случаите, където тази директива постановява другояче. Членове 35, параграф 3, членове 36 и 37 и член 39, параграфи от 1 до 4 на настоящата директива не важат по отношение на активи и пасиви, които са оценени в съответствие с Раздел 7а на Директива 78/660/ЕИО.”

Член 4

1. Държавите-членки привеждат в сила законови, подзаконови и административни разпоредби, необходими за спазването на настоящата директива преди 1 януари 2004. Те информират Комисията за това.

Когато държавите-членки приемат тези разпоредби, те съдържат позоваване на настоящата директива или се придружават от такова позоваване при обнародването им. Редът и условията на това позоваване се определят от държавите-членки.

2. Държавите-членки съобщават на Комисията разпоредбите на националното законодателство, които приемат в областта, регулирана от настоящата директива.

Член 5

Адресати на настоящата директива са държавите-членки.

Съставено в Брюксел на 27 септември 2001 година

За Европейския парламент:
Председател
Н. ФОНТЕН

За Съвета:
Председател
С. ПИКЕ